संस्कृत

वेदांत

2402

ग्रं ३६

४६४/१०

गणेशगीता

21/3

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(1)

संन्यासवान्सुखं ३ वदंतिभिन्नफलकेोकर्मणोस्त्या

स्त गसंग्रहेो मूढास्तज्ञानतस्त्वेकंसंयुंजीतविचक्षणः

४० यदेवप्राप्यतेत्यागात्तदेवयोगतस्फलं संग्रहंकर्म

विंद णोर्योगंयोविंदतिस विंदति ५ केवलंकर्मणांन्यासं

संन्यासंनविदुर्बुधाः कुर्वन्निछयाकर्मयोगीब्रह्मैव

जायते ६ निर्मलायतचित्तात्माजितस्वायोगतत्परः

आत्मानंसर्वभूतस्थंपश्यन्कुर्वन्नलिप्यते ७ तत्वज्ञो

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai."

(2)

नीं

ग.सी. योगयुक्तात्माकरोमीतिनमन्यते एकादशापींद्रिया
२१ णिकुर्वंतिकर्मसंख्यया ८ तत्सर्वमर्पयेद्ब्रह्मण्यपि
कर्मकरोतियः कायिकंवाचिकंबौद्धऐंद्रियंमानसंतथा
क्ता ९ त्यक्त्वाशाकर्मकुर्वंतियोगज्ञात्मविशुद्धये योगहीनो स्त
नरःकर्मफलेहयाकरोतिच १० बध्यतेकर्मबीजैःसतत
तोदुःखंसमश्नुते मनसासकलंकर्मत्यक्त्वायोगीसु
खंवसेत् ११ नकुर्वन्कारयन्वापिमंदश्वभ्रेषुपात्यते॥ २१

"Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

नोऽस्स्तऽन्य

(2A)

नक्रियानचकर्तृत्वंकस्यचित्सृजामि मया १२ नक्रिया
बीजपर्यंकैःशक्त्याचक्रियतेरिवलं कस्यचित्पुण्यपा
पानिनस्पृशंतिविभुंतप १३ ज्ञात्वानमूढामुह्यंते
मोहेनावृतबुद्धयः विवेकेनात्मनोज्ञानंयेषांनाशित
मात्मना १४ तेषांविकासमाप्नोतिज्ञानमादित्यवत्प
रं यंनिष्ठामद्धियोत्यंतंमच्चित्तामयिमत्पराः १५

अपुनर्भवमायातिविज्ञानंनाशितेनसः ज्ञानविज्ञान

छि न.

(3)

व स्त ४

ग॰गी॰ संयुक्ताद्द्विजेगविगजादिषु १६ सममेवेतात्मानंयेंपडि य
२२ तांस्त्वपश्येस्तुनि वद्यःसमोजगत्येषांजीवन्मुक्तास्समेक्ष
णाः १७ वरेण्यउवाच किंसुखंत्रिषुलोकेषुदेवगंधर्व
नैस्ल योनिषु १९ + ततोदांब्रह्मसमयेस्मा[illegible]द्द्वीकृतं ना
प्रियाप्रियेहसंप्राप्यदेयायेप्राप्नुवंति। १८ ब्रह्मापि
तात्रसंमूढाब्रह्मज्ञाःसमबुद्धयः + अभवन्कृपया
तन्मेवदविद्याविशारद श्री गणेशउवाच आनंदमस्तु २२

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3A)

तेसक्तः स्वात्मारामो निजात्मनि २० अविनश्यत्सुखं तद्धि
नसुखं विषयादिषु विषयोत्थानि सौख्यानि दुःखानां
तानि हेतवः २१ उत्पत्तिनाशयुक्तानि तत्रासक्तो न तत्त्व
वित् कारणे सति कामस्य क्रोधस्य सहते च यः २२ यो
र्म जेतुं वश्यविरहात्सत्सुखं चिरमश्नुते अंतर्निविष्टकश्चां
तः प्रकाशो नारतिं लभेत् २३ असंदिग्धोक्षयं ब्रह्म
सर्वभूतहितार्थकृत् जेतारः षडरीणां येनाभिनोदमिन

(५)

स्स

ग.गी. स्तथा २४ तेषांसमंततोब्रह्मस्वात्माज्ञानंविभात्यहो
१३ आसनेषुसमासीनस्त्यक्त्वेमाविषयान्बहिः २५ संस्त न्वि
भ्यभ्रूकुटीमासैप्राणायामपरायणः प्राणायामस्तुसं
रोधंप्राणापानसमुद्भवं २६ वदंतिमुनयस्तंचत्रिधाभू
तंविपश्चितः प्रमाणभेदतोवृद्धिंलघुवृद्धिमनुत्तमां २७
दशाभिर्व्याधिकैर्वर्णैःप्राणायामोलघुस्मृतः चतुर्विंशात्य २३
क्षरोयोमध्यमःसउदाहृतः २८ षट्त्रिंशाल्लघुवर्णोयउत्त

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मः सोभिधीयते सिंहंशार्दूलकंवापिमत्तेभंमृदुतांयथा
२९ नयंतिप्राणिनस्तद्वत्प्राणोपानौसुसाधयेत् पीडयं
तिमृगास्तेनलोकान्वश्यगतान्नृप ३० दहत्येनंस्तथावा
युःसंस्तब्धोनचरतत्तनुं यथायथानरःकश्चित्सोपानाव
ल्लिनाक्रमेत् ३१ तथातथावशीकुर्यात्प्राणापानौहियो
गवित् पूरकंकुंभकंचैवरेचकंचततोभ्यसेत् ३२ अती
तानागतज्ञानितस्याज्जगतीतले प्राणायामैर्द्वादश

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(5)

गी·ता· भिरुत्तमेर्धारणामता ३३ योगास्तुधारणेवश्यात्स्योगी
२७ न्द्रास्तुसदाभ्यसेत् एवंयःकुरुतेराजन्त्रिकालज्ञःसजाय
ते ३४ अनायासेनतस्यस्यात्तृत्र्यलोकत्रयंनृप ब्रह्मरू
स्वां पंजगत्सर्वंपश्येत्तिस्थात्मनि ३५ एवंयोगश्चसंन्यासः
समानफलदायिनो जंतूनांनिरतकर्त्तारंकर्मणांफलदायि
नं ३६ मांज्ञात्वामुक्तिमाप्नोतित्रैलोक्यस्येश्वरंविभुं ३७
ॐतत्सदितिश्रीमत्कृष्णेनगीतासूपनिषदार्थासुयोगामृते २४

(5A)

श्रीगणेशपुराणेउत्तरखंडेगणेशवरेण्यसंवादे वैध
संन्यासयोगोनामचतुर्थोध्यायः४ ७ गजानन उवा
च श्रौतस्मार्तानिकर्माणिफलंनेछन्समाचरेत् ज्ञा
स्तःसयोगीराजेंद्र अनिर्योगसमाश्रितात् १ योग
प्राप्त्येमहाबाहोहेतुःकर्मममतं सिद्धियोगस्यसं
सिद्ध्यैहेतुर्न्ज्ञामदमौमतौ २ इंद्रियार्थांश्चसंक
ल्प्यकुर्वन्स्वस्यरिपुर्भवेत् एतावनिछन्यःकुर्वन्सिद्धि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6)

ग॰गी॰ योगीससिध्यति ३ सुहृत्त्वेचरिपुत्त्वेचउदासेचैवबंधने
२५ आत्मैवह्यात्मनोआत्मानात्माभवतिकस्यचन ४ माने
पमानेदुःखेचसुखेसुहृदिसाधुषु मित्रामित्रेष्युदासी
श्रम नेकाष्ठेलोष्टेचकांचने ५ समोजितात्माविज्ञानीज्ञानीं
द्रियजयावहः अभ्यसेत्सततंयोगंतदायुक्ततमोहि
सः ६ श्रमश्रांतोव्याकुलोवाक्षुधितोव्यग्रचित्तकः
कालेतिशीतेत्युष्णेवानिलाग्न्यंबुसमाकुले ७ सधन २५

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6A)

वत्तिजीर्णगोस्थानेनग्नौजलांत्तिके कूपकूलेश्मशानेच
नद्यांभीतौन्चमर्मरे ॥ चैत्यैसवल्मिके देशोपिद्रवाचादि
समावृत्ते नाभ्यसेद्योगविद्योगीयोगध्यानपरायणः ९
प स्मृतिलोकश्चमूकत्वंबाधिर्यंमंदताज्वरः जडत्ताजायते
सद्योदोषाज्ज्ञानाद्वियोगिनः १० एतेदोषाःपरित्याज्या
योगाभ्यासिनशालिना अनादरेहिचेतेषांस्मृतिलोपा
दयोध्रुवं ११ नातिभुंजन्सदायोगीनाभुंजन्नैतिनिद्रितः॥ न्चा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(७)

ग॰गी॰ २६ नात्तिजाग्रन्सिद्धिमेत्तिभूपयोगंसदाभ्यसन् १२ संक
ल्पजांस्त्यजेत्कामान्नियत्ताहारजागरः नियम्यखगणो
बुध्याविरमेत्तच्छनैःशनैः १३ तत्तस्ततःकृषेदेतद्यत्रय
त्रानुगच्छत्ति धृत्यात्मन्यचलांकुर्याच्चित्तंचंचलमादृतः
१४ एवंकुर्वन्सदायोगीपरांनिर्वृत्तिमाप्नुयात् विश्वस्मि
न्निजमात्मानंविश्वंचस्वात्मनीक्षते १५ योगेनमा २६
सरल मुपैतित्वं मुपैम्यहमादरात् मोचयामिनमुंचामित

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(7-A)

घ
व्ये.ग

महंमांसनत्त्यजेत् १६ सुखेदुःखेंन्तरेद्वेशोक्षुधितोषे
समस्तृषि आत्मसामोनभुत्तानिसर्वेगमांचवेत्तियः
१७ जीवन्मुक्तःसयोगींद्रःकेवलंमयिसंगतः ब्रह्मादी
नांचदेवानांसैवंद्यःस्यात्जगत्त्रय १८ वरेण्यउवाच द्वि
विधोपिहियोयोयोगोनस्यंभाव्योहिममतः यत्तोंतःकरणं
दुष्टंचंचलंदुर्ग्रहंविभो १९ श्रीगजाननउवाच योगी
ग्रहंदुर्ग्रहस्यमनसःसंप्रकल्पयेत् घटियंत्रसमादस्मा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8)

ग.गी. न्मुक्तिंसंसृतिचक्रकात् २० विषयैःकवचैरेतत्संस्पृष्टंच
२६ क्रकंदृढं जनःछेत्तुंनशक्नोतिकर्मकीलैःसुयंत्रितं २१ अ
त्तिदुःखंचवैराग्यंभोगाद्वितृष्णमेवच गुरुप्रसादःसत्संग
उपायास्तज्जयेऽमी २२ अभ्यासाद्वावशीकुर्यान्मनो
योगस्यसिद्धये वरेण्यदुर्लभोयोगोविनास्यमनसोजया
त् २३ वरेण्यउवाच योगभ्रष्टस्यकोलोकःकागतिःकिं
फलंभवेत् विभोसर्वज्ञमेछिंधिसंशयंबुद्धिचक्रभृत् २४ २७

(8A)

श्री गजाननउवाच दिव्यदेहधरोयोगान्भ्रष्टस्त्वंयोगमुत्तमं
[redacted] भुक्त्वायोगीकुलेजन्मलभेद्बुद्धिमतांकुले २५ पुनर्योगी
भवत्येषसंसारात्पूर्वकर्मजात् नहिपुण्यकृतांकश्चिन्नरकं
त्तिंप्रपद्यते ज्ञाननिष्ठात्तपोनिष्ठात्कर्मनिष्ठान्नराधिप
श्रेष्ठोयोगीश्रेष्ठतमोभक्तिमान्मयितेषुयः २७ ॐतत्स
दितिश्रीमद्गणेशगीता·श्रीमन्महागणेशपुराणेउत्तर
ग खंडेयोगावृत्तिप्रसंयोनोपंचमोध्यायः ५ गो म

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१)

ग·गी·
२८

गजाननउवाच इद्दशांविद्धिमेतत्त्वंमद्कृतेनोत्तरात्मना
यज्ज्ञात्त्वामामसंदिग्धंवेत्सिमोक्षासिसर्वगं १ तत्ते
हंश्रृणुवक्ष्यामिलोकानांहितकाम्यया अस्तिज्ञेयंय
वै तोनान्यन्मुमुक्षोश्चसाधनं ज्ञेयामत्प्रकृतिःपूर्वंततः
स्याज्ज्ञानगोचरः यतोविज्ञानसंपत्तिर्मयिज्ञातेनृणांभ
अ वेत् ३ ॐनभोरवमहंकारःकश्चित्तधीसमीरणौरवी
डु दुंयोगकस्वेकादशायाप्रकृतिर्मम ४ अन्यांमत्प्रकृतिं २८

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(9A)

प्रं

हृद्धामुनयःसंगरंतिच तयास्त्रिविष्टपंव्याप्तंजीवत्त्वंग
तयातया ५ आभ्यामुत्पद्यतेसर्वंचराचरमयंजगत्
संगाद्विश्वस्यसंभूतिपरित्राणंकरोम्यहं ६ तत्वत्तान
चबोद्धुंमेयत्तत्तेयश्चदेवाहि वर्णाश्रमवर्त्तांपुंसांपुराचा
रेणकर्मणा ७ साक्षात्परातिमांकश्चिर्येत्तवत्स्वपि
लेषुच मत्तोन्यंनेछतेकिंचित्समयिसर्वंचवीक्षते ८
क्षितौसुगंधरूपेणतेजोरूपेणचाग्निषु प्रभारूपेण

घ

(10)

ग.गी. पूर्ष्मवेरससरूपेणचाप्सुच ९ धीतपोबलिनांचाहंधीत
२९ पोबलमेवच त्रिविधेषुविकारेषुमदुत्पन्नेष्वहंस्थितः १०
नमांविंदंतिपापीयान्मायामोहितमानसः त्रिविकारा
मोहयंतिप्रकृतिर्मेजगत्त्रयं ११ योमेतत्वंनजानातिमो
प हंत्यतिसोखिलं अनेदे जन्मभिश्चैवज्ञात्वामांमुच्यते
यतः १२ अन्येनानाविधान्देवान्भजंतेतान्व्रजंतिते य २९
थायथामतिंकृत्वाभजंतेमांजनेखिलाः १३ तथातथा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(10 A)

स्यतंभावंपूरयाम्यहमोजसा अहंसर्वविज्ञानामिभा
न्नकश्चिद्विबुध्यते १४ अव्यक्तंव्यक्तिमापन्नंनविदुःकाम
मोहिताः नाहंप्रकाशतांयामिपापानामज्ञभावतः
१५ यःस्मृत्वात्यजतिप्राणंमांश्रद्धयान्वितः सया
त्यपुनरावृत्तिंप्रसादान्ममनुज १६ यंयंदेवंस्मरन्भ
क्त्यात्यजतिस्वंकलेवरं तंतंतत्संलोकमायातितद्भ
क्त्यानरोत्तम १७ अतश्चाहनिशंभूयःस्मर्तव्योनेकरू
ःस्म

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com